

Kommunal- og regionaldepartementet

Deres ref: 11/1383-1 ERA

Høring – endringer i kommuneloven og enkelte andre lover

Vi viser til høringsbrev av 27. mai.

Norsk Redaktørforening ønsker å kommentere to av forslagene i høringsnotatet:

1. Forslaget om å endre hovedregelen om åpne/lukkede dører i kontrollutvalgene.
2. Forslaget om å åpne dørene i kommunale foretak.

Begge forslagene til endringer i kommuneloven må betraktes som viktige skritt i retning av større åpenhet rundt viktige deler av kommunenes virksomhet, og de har da også med ujevne mellomrom vært tatt opp av medieorganisasjonene. Vi støtter derfor de to nevnte forslagene.

Ad 1. Forslaget om å endre hovedregelen om åpne/lukkede dører i kontrollutvalgene.

Kontrollutvalget utøver en svært viktig funksjon i den kommunale forvaltning. Mange av de sakene utvalget får til behandling tangerer det som dyppest sett er en av mediens viktigste oppgaver; å sette søkelys på hvordan den kommunale forvaltning fungerer og å løfte frem og belyse potensielt kritikkverdige forhold. Dette går til kjernen i mediens samfunnsoppdrag. Sett i lys av hva som er kontrollutvalgenes kjernefunksjon, kan det spørres om disse utvalgene, og de sakene som behandles der, får den oppmerksomhet de ofte burde hatt – blant annet fra de samme mediene.

Vi tror generelt at norske medier kunne vært flinkere til å følge med på – og rapportere fra – kontrollutvalgenes arbeid. I så måte er naturligvis tilgang til utvalgenes møter helt avgjørende. Én årsak til at mange medier ikke har løst samfunnsoppdraget på den måten de kanskje også selv kunne ønske, er at utvalgene har vært mer lukket enn det som er nødvendig, ut fra hva som fremstår som reelle og velbegrunnede behov. Den utviklingen vi har sett de siste årene understreker dette poenget. En rekke kommuner har selv valgt å bruke den muligheten som ligger i den nåværende §77 nr 8 i kommuneloven, om selv å bestemme at møtene som hovedregel skal være åpne.

Vi støtter departementets vurderinger med hensyn til ønske om sammenheng og konsekvens i saksbehandlingsreglene. Det vil åpenbart være en fordel for alle (politikere, presse, publikum) at man ved behov har muligheter til å følge en sak som skal behandles i kommunestyret også under den forutgående behandlingen i kontrollutvalget. I tillegg vil det her, som ellers, kunne være slik at oppmerksomhet rundt og informasjon om en sak tidlig i prosessen, vil kunne føre til at ytterligere relevant informasjon kommer til, fra publikum eller andre.

Vi støtter også departementets resonnement og konklusjon med hensyn til hjemmel for – i visse saker – å kunne lukke kontrollutvalgets møter. Vi viser her til at de generelle reglene for åpne og lukkede dører i folkevalgte organer, jfr kommunelovens §31. Bestemmelsen ble revidert for kort tid siden, og endringene trådte i kraft 1. juli d.å.

I tillegg til pålegg om å lukke dørene ved behandling av opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt og ved behandling av individuelle personalsaker, har det enkelte organ anledning til å lukke dørene av hensyn til ”personvern”, samt av de samme hensyn som kan gi grunnlag for å unnta *dokumenter* etter offentleglova. Selv om det kan diskuteres hvor heldig det er rent lovteknisk og forståelsesmessig å gi regler om *møteoffentlighet* med henvisning til regler om *dokumentoffentlighet*, er det liten tvil om at folkevalgte organer rår over et ganske bredt spekter av lovhjemler som kan gi grunnlag for å lukke dørene. For bredt, vil nok mange si. Vi er derfor enige med departementet at det knapt kan tenkes relevante hensyn med tanke på lukking av dørene som ikke dekkes inn av kommunelovens §31.

Ad 2. Forslaget om å åpne styremøtene i kommunale foretak.

NR støtter fullt ut forslaget om å åpne styremøtene i kommunale foretak. Vi har gjennom mange år observert en utvikling i norske kommuner hvor stadig flere deler av det som tradisjonelt har ligget til den kommunale sentralforvaltningen blir skilt ut i egne juridiske enheter, enten det er kommunale foretak, interkommunale selskaper, stiftelser eller aksjeselskaper. Denne utviklingen innebærer store utfordringer med hensyn til realisering av offentlighetsprinsippet i norsk forvaltning og politikk. Det er nok å vise til debatten rundt og forarbeidene til den nye offentleglova som trådte i kraft i 2009. Spørsmål knyttet til lovens virkeområde var det som skapte mest diskusjon. Både mediene, organisasjoner, private bedrifter og publikum som sådan opplever stadig at viktige prosesser knyttet til forvaltning av fellesskapets ressurser er vanskelige å følge, fordi forvaltningen av disse er organisert i former som faller utenfor de tradisjonelle områdene for allmenn innsynsrett.

Et skritt i riktig retning vil være blant annet å åpne styremøtene i kommunale foretak, hvor det reelle og saklige behovet for en generell regel om lukkede dører må sies å være svært lite. Departementet peker i høringsnotatet på to sentrale elementer i vurderingen:

- En rekke kommunale foretak driver ikke virksomhet som i særlig grad kan sies å være av mer forretningsmessig karakter. De faller dermed ikke innenfor det som i sin tid var begrunnelsen for å unnta foretaksstyrene fra den alminnelige regelen om møteoffentlighet.
- Kommunelovens §31 gir – som for kontrollutvalgene – tilstrekkelig med hjemler til å kunne lukke dørene i tilfeller hvor et slikt saklig og reelt behov måtte foreligge.

Vi slutter oss til departementets vurderinger på dette punkt.

Oslo, 2011-09-12

Med vennlig hilsen
for Norsk Redaktørforening

Arne Jensen
ass. generalsekretær